

Дніпропетровська міська Централізована система
публічних бібліотек для дорослих

Центральна бібліотека

Славнозвісні земляки

Почесні громадяни Дніпропетровська

1978-2012

(Бібліографічний список літератури)

Дніпропетровськ
2012

Передмова

Дніпропетровськ – одне з найбільших міст України, сучасний мегаполіс з високорозвиненою промисловістю, передовими технологіями, науковим і культурним потенціалами, соціальною інфраструктурою, багатою історією та традиціями.

Дніпропетровці дуже люблять своє місто і багато роблять для того, щоб воно було ще кращим. Скільки праці було вкладено, щоб Дніпропетровськ перетворився на центр науки, культури і ракетобудування! Таке сучасне європейське місто створювало не одне покоління дніпропетровців. Серед них слід відзначити і тих людей, що присвятили своє життя різноманітним сферам діяльності нашого міста та отримали в різні роки звання почесного громадянина міста.

Це звання присвоювали ще в Катеринославі самим відомим і заслуженим громадянам. З 1868 по 1914-й роки звання „Почесний громадянин Катеринослава” одержали 12 осіб. Першим почесним громадянином став губернатор Василь Дунін-Борковський. Його робота в Катеринославі припала на бурхливі пореформені 60-ті роки XIX ст. Завдяки його діяльності було відкрито жіноче училище, створені товариства опікування жіночою освітою і благодійне, які утримувались винятково за рахунок приватних пожертв і громадських коштів.

Також званням „почесних” були удостоєні губернатори Іван Дурново та Дмитро Батюшков, місцеві й державні діячі Георгій Алексєєв, Михайло Родзянко, Михайло Алексєєнко та Микола Урусов, громадський і культурний діяч, колекціонер та підприємець Олександр Поль, педагог і громадський діяч Олександра Риндовська, громадські діячки та благодійниці Катерина Мессарош, Надія Алексєєнко та Єлизавета Грекова.

У радянські часи, починаючи з 1978 року, практика присудження звання „Почесний громадянин Дніпропетровська” була відновлена. Першим його отримав Петро Махота - Герой Соціалістичної Праці, сталевар мартенівського цеху металургійного заводу ім. Петровського.

Згідно Статуту територіальної громади м. Дніпропетровська (стаття 5 „Звання і відзнаки”) звання почесного громадянина присвоюється міською радою громадянам за визначні заслуги в соціальному, економічному, культурному розвитку, які зробили значний вклад в суспільно-політичне життя територіальної громади та прославили її далеко за межами.

Нині у Дніпропетровську 39 почесних громадян. Серед них всесвітньо відомі особистості: экс-президент України Леонід Кучма, генеральний секретар ЦК КПРС Леонід Брежнєв.

Почесне звання одержали учасники Великої Вітчизняної війни, ті, хто брав участь у визволенні Дніпропетровська, у підпільній боротьбі під час його окупації фашистами, Герої та Двічі Герої Радянського Союзу, орденоносці, ветерани праці, учасники афганської війни.

Почесними громадянами Дніпропетровська також стали керівники місцевої влади – колишні голови Дніпропетровської міської ради – мери Дніпропетровська. Всі вони зробили вагомий внесок в розбудову міста, в його благоустрій, в розвиток соціально-культурної інфраструктури.

Серед почесних громадян також директори великих підприємств, ректори вищих учбових закладів та науковці, діячі культури, спорту, відомі далеко за межами рідного краю своїми творчими здобутками на благо рідного міста і його мешканців.

Звання почесних громадян нашого міста одержали видатні виробничники та вчені, які працювали в галузі ракетно-космічної техніки. Адже добре відомо, що Дніпропетровськ був одним з найбільших центрів з виробництва оборонної та космічної техніки СРСР. Тут працювали видатні ракетчики М. Янгель, В. Будник, та інші фахівці, які разом з С. Корольовим були першопрохідцями ракетно-космічної галузі країни.

Цим видатним особистостям, які залишили значний слід в історії нашого міста, центральна міська бібліотека присвятила бібліографічний список літератури „Почесні громадяни Дніпропетровська. 1978-2012”, який поповнить серію бібліографічних списків „Славнозвісні земляки”.

У списку надана інформація про всіх 39 почесних громадян Дніпропетровська. До списку включено матеріали з книг, збірників та періодичних видань, які є в фондах центральної міської бібліотеки.

Структура списку побудована за хронологічним та алфавітним принципами. Персоналії розміщені за роками присудження їм звання, а матеріали про них – за алфавітом.

Видання ілюстроване портретами персоналій. Список не претендує на вичерпність і може бути доповненим. Він адресується краєзнавцям, вчителям, бібліотечним працівникам, усім, хто цікавиться історією нашого краю.

Ксерокопії текстів матеріалів можна замовити в читальному залі та в інформаційно-бібліографічному відділі бібліотеки за телефонами:

740-37-52, 740-38-75

Наша адреса:

вул. Леніна, 23.

*Служити народу, бути корисним Батьківщині –
це не тільки обов'язок, але й сенс життя.*
М. Янгель

ПОЧЕСНІ ГРОМАДЯНИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

Загальні матеріали:

Статут територіальної громади м. Дніпропетровська. – Дніпропетровськ: Грані, 2001.- 48 с.
Дніпропетровськ. Міська рада (23 скликання; V сесія) Положення про звання „Почесний громадянин міста Дніпропетровська”: Додаток до рішення міської ради №17 від 24.03.1999 р./Дніпропетровська міська рада. – Дніпропетровськ, 1999. – 5 с.

***

Почесні громадяни міста //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 37-40.

Список почесних громадян Катеринослава-Дніпропетровська: Дніпропетровськ 1978-2008 рр. //Золоті імена в історії міста: Почесні громадяни Катеринослава: Біобібліограф. видання /Упоряд. І. Голуб, В.Лазебник. – Дніпропетровськ: ДОУНБ, 2009. – С. 67-70.

***

Капшук, Ю. Найвище визнання та повага...: [Про історію виникнення звання „почесний громадянин м. Дніпропетровська” та процедуру його присвоєння розповідає голова постійної комісії міськради депутат Наталія Начар’ян] /Ю. Капшук //Вісник Дніпропетровської міської ради. – 2012. - № 8-9. – С 9.

Мисник, Е. Кто в почете в нашем городе /Е. Мисник //Наше місто.- 2012.- 2 лют. – С.9.

1978

МАКАРОВ ОЛЕКСАНДР МАКСИМОВИЧ (1906-1999)

Двічі Герой Соціалістичної Праці, лауреат Ленінської премії, професор. З 1961 по 1986 рік працював генеральним директором Південного машинобудівного заводу. Зробив величезний внесок у розвиток ракетно-космічної галузі СРСР та інфраструктури міста. Нагороджений п'ятьма орденами Леніна, двома - Трудового Червоного Прапора, орденами Ярослава Мудрого, Дружби народів, медалями.

Почесний громадянин з 1978 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С.528.

Макаров Олександр Максимович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 37.

Платонов, В. Макаров: Худож.-документ. біографія /В.Платонов. – Днепропетровск: Проспект, 2006. – 304 с.

Платонов, В. Ракетный зубр //Платонов, В. Южное созвездие. Кн.1. Главные и генеральные. – Днепропетровск: Проспект, 2008.- С.143-170.

Платонов, В. Южное созвездие. Кн.2. Сопратники.–Днепропетровск : Проспект, 2008.– 336 с.

Про О.М. Макарова – с. 75, 133, 233-236, 253, 255, 258, 278, 280, 281, 283, 284, 285, 286, 289.

Платонов, В. Янгель создатель оружия выживания. – Днепропетровск: ИМА-прес, Скифия, 2011. – 528 с.

Про О.М. Макарова – с. 319-322, 335, 409-413, 428, 468-469.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про О.М. Макарова – с. 178-179, 185, 303, 378, 379, 550, 568, 637, 653, 667.

Савчук, В.С. Макаров Олександр Максимович (1906-1999)) //Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара 1919-2008: /Голова редкол. М.В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2008. – С. 320-322.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол. - М.В.Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про О.М. Макарова – с. 73, 166, 192, 199, 322-323.

***

Алексеев, Ю. Познавший высшее состояние духа /Ю. Алексеев //Днепр вечерний. – 2006. – 12 сент. – С. 3.

Денисова, В. Його ім'я, як зірка, що горить і в пам'яті людській не гасне /В. Денисова //Зоря. – 2006. – 14 верес. – С. 1,2.

Денисова, В. Макаров – это история /В. Денисова //Зоря.Город. – 2006.–14 сент.- С. 9.

Копейко, В. Семь директоров Южмаша: К 60-летию Южного машиностроительного завода /В.Копейко //Днепр вечерний. – 2004. – 23 июля. – С. 3.

Кучма, Л. Леонид Кучма: «Алгоритм его времени»: [Из книги „Украина – не Россия”] /Л.Кучма //Днепр вечерний. – 2006. – 12 сент. – С. 3.

Платонов, В. Земные орбиты Макарова /В. Платонов //Наше місто. – 2006. – 12, 13, 15.верес.

Прудченко, В. Легендарный директор Южмаша /В. Прудченко //Вісті Придніпров'я. – 2006. – 17 жовт. – С. 10.

Хамлова, Е. В подарок – целая улица как память, как знак благодарности /Е. Хамлова //Наше місто. – 2006. – 9 верес. – С. 3.

Чуб, В. Цією вулицею крокує пам'ять про людину - більшовика в усьому: [на вулиці імені О.Макарова відкрито на його честь меморіальну дошку] /В. Чуб //Наше місто. – 2006. – 12 верес. – С.1.

МАХОТА ПЕТРО СЕМЕНОВИЧ
(1920-1997)

Герой Соціалістичної Праці. Сталевар Дніпропетровського металургійного заводу ім. Петровського. Понад 40 млн. тонн сталі зварив за своє трудове життя. На початку 60-х років XX ст. металурги всього Радянського Союзу підтримали його почин – дати державі 500 тонн металу понад план.

Почесний громадянин з 1978 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С.528.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С. 74,132,133,135,700.

Махота Петро Семенович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 37.

Шатров, М. С вершины полувека: Книга о послеоктябрьском Днепрпетровске /М. Шатров. – Днепрпетровск: Промінь, 1968. – С. 375.

САРАНА НАДІЯ ОНИСИМІВНА
(1918 – 2006)

Учасниця підпілля. У роки Великої Вітчизняної війни була зв'язковою ЦК Компартії України з дніпропетровським і павлоградським підпіллям. За дорученням Героя Радянського Союзу М.І. Сташкова в 1943 р. перейшла лінію фронту й вийшла на зв'язок з ЦК Компартії України. Орденоносець. Після війни працювала в Дніпропетровському обкомі комсомолу і Жовтневому райкомі партії. Викладала в будівельному та машинобудівельному технікумах і в технікумі автоматики й телемеханіки.

Почесна громадянка Дніпропетровська з 1978 р.

Бібліографія:

Грозные версты: Днепрпетровщина 1941 – 1945 гг. /Под научн. ред. К.И. Познякава. – Днепрпетровск: Промінь, 1985. – С. 111,121,132.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С.528.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С. 60.

Сарана Надія Онисимівна //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 37

Сарана Надежда Анисимовна //Они освобождали Днепропетровск /С.Б.Басс, А.К.Немыкин и др. – Днепропетровск: Изд-во “Свидлер А.Л.», 2011. – С.298-299.

Суворов, Р. Связная ЦК //Парад победителей: 1945-1985 /Р.Суворов. – Днепропетровск: Промінь, 1985. – С. 98-101.

БРЕЖНЕВ ЛЕОНІД ІЛІЧ (1906-1982)

Генеральний секретар ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР. У важкі післявоєнні роки відбудови Дніпропетровська очолював обласну та міську партійні організації. І в наступні роки, будучи на високих державних постах, з великим інтересом слідував за успіхами, подіями в місті, сприяв у просуванні таких великих проєктів як будівництво метрополітену.

Почесний громадянин з 1978 р.

Бібліографія:

Арбатов, Г.А. Затянувшееся выздоровление (1963-1985 гг.): Свидетельство современника /Г.А.Арбатов. – М.: Международные отношения, 1991. – 399 с.

Брежнев Леонид Ильич //И генерал, и рядовой: Очерки о Героях Советского Союза, уроженцах Днепропетровской области.- Днепропетровск: Промінь, 1983.- С. 3-4.

Брежнев Леонід Ілліч //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 38.

Брежнев Леонид Ильич //Кто есть кто в мире. – М.: Филологическое общество „Слово”: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – С. 183- 184.

Брежнева, Л.Я. Племянница Генсека /Л.Я. Брежнева.-М.: Центрполиграф, 1999.- 410 с.

Гришин, В.В. Катастрофа: От Хрущева до Горбачева /В. Гришин. – М.: Эксмо, 2005. – 271 с. – (Суд истории).

Про Л.І. Брежнева – с. 20, 21, 23, 24-47, 48, 49, 50, 55, 63, 64, 217.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С.528.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С. 6, 56, 57, 59,66, 68, 69, 77, 87, 88, 90, 91,128, 136, 203, 241, 242, 246, 253, 303, 309, 315-318, 442, 568.

Картер, П.М. Шеф – идеолог: М.А. Суслов и «наука» о коммунизме в СССР /П.М. Картер. – М.: Теис, 2003. – 199 с.

Про Л.І. Брежнева – с. 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 131, 135, 137, 143, 144, 158, 160, 171.

Майсурия, А. Другой Брежнев /А. Майсурия. – М.: Вагриус, 2004. – 543 с.

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С. 542-544.

Чабан, М. Леонід Брежнев //Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С.397-398.

***

Андреев, Ю. Юбилей творца застоя /Ю. Андреев //Днепр. правда. – 2011. – 16 дек. – С.11

Буга, В. Леонид Брежнев: мифы и реальность: Взгляд на личность нашего земляка / В. Буга //Днепр вечерний. – 2001. – 19 июня.

Костюченко, О. Епоха Брежнєва /О. Костюченко //Зоря. – 2011. – 17 груд. – С. 14.

Кравченко, М. Уважение к памяти: Днепропетровск увековечил память нашего земляка – Леонида Брежнева : [его именем названа улица в АНД районе] //Горожанин. – 2012. - № 5. – 2 авг. – С. 4.

Литвинов, А. Тут навчався Леонід Брежнев: [про Дніпродзержинський технічний ліцей] /А. Литвинов //Зоря. Ветеран Придніпров'я. – 2007. -1 груд. –С. 6.

Пам'ять народа обманути важко: [Штрихи до портрета Л.І. Брежнева] // Зоря. – 2006. – 19 жовт.; 16 листоп. – С. 11.

Пшеничний, С. Первая высота Леонида Брежнева: [К 100-летию со дня рождения] /С. Пшеничный //Днепров. правда.- 2006. – 27 окт.; 3 ноября. – С. 11.

Яцук, Г. Воспоминания ровесника /Г. Яцук // Зоря. Ветеран Придніпров'я. – 2006. -2 дек. – С.4.

1980

КАЦАЙ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ (1928-1999)

Будівельник тресту „Дніпромськбуд”. Бригада, очолювана ним, зводила багатоповерхові будинки на проспекті ім. Ю.Гагаріна, набережній ім. В.І.Леніна, житлових масивах Сонячний, Перемога та інш. Свій досвід швидкісного зведення стін високої якості постійно передавав молодим будівельникам міста.

Почесний громадянин з 1980 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 529.

Кацай Василь Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 38.

ЩОЛОКОВ МИКОЛА ОНИСИМОВИЧ (1910-1984)

Міністр внутрішніх справ СРСР. У передвоєнні роки (1939-1941) був головою Дніпропетровської міської ради депутатів трудящих і виконавчого комітету. На початку Великої Вітчизняної війни організував евакуацію підприємств та жителів міста.

Почесний громадянин з 1980 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: віхи історії. – Дніпропетровськ: Грані, 2001.- С. 175.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 529.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С.56, 57.

Сацуга, В.М. Керівники області та міста в буремному 1941 році. / В.М. Сацуга //Видатні особистості. Музейна персоналістика. Вип. 10. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 203-204.

Щолоков Микола Онисимович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 32, 38.

***

Никитин, А. Николай Щелоков: Портрет на фоне эпохи /А. Никитин //Днепров. правда. – 2011. – 27 июня.- С. 11.

Полетаев, Д. Правда про міністра Щолокова /Д. Полетаев //Вісті Придніпров'я. – 2009. – 24 груд. – С. 1. – вклад.

Разумный, А. Брежнев рассказал всю правду о Щелокове /А. Разумный //Днепр вечерний. – 2009. – 25 дек. – С. 25.

Руденко, О. Продюсер советского МВД: В Днепропетровске презентовали книгу о самом известном члене днепропетровской команды Брежнева – Николае Щелокове /О.Руденко //Горожанин.- 2009.- 31 дек. – С. 17.

Санин, В. Был металлургом, генералом и министром /В. Санин //Наше місто. – 2009. – 25 квіт. – С. 4.

Столяров, К. Продукт системы /К. Столяров //Журналист. – 1990. -№ 5. – С. 61-67.

Чуб, В. Брежнев представил истинного Щелокова: [О презентации книги московского журналиста М. Брежнева „Министр Щелоков” в Днепропетровске] /В. Чуб //Наше місто. – 2009. – 25 груд. – С. 3.

1993

ХОМЕНКО ВОЛОДИМИР ІЛЛАРІОНОВИЧ (1923 - 2009)

Генерал-майор, льотчик, учасник Великої Вітчизняної війни. При звільненні Дніпропетровська в районі Вовніг здійснив 19 бойових вильотів. Після війни продовжив військову службу. В 1960 р. вийшов у відставку і працював у Дніпропетровському гірничому інституті. З 1988 р. виконував обов'язки голови ради ветеранів війни і праці Жовтневого району міста.

Почесний громадянин з 1993 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 542.

Хоменко Владимир Илларионович //Они освобождали Днепропетровск /С.Б.Басс, А.К.Немыкин и др. – Днепропетровск, 2011. – С. 361.

Хоменко Володимир Іларіонович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001.- С. 39.

Світлої пам'яті В.І. Хоменка: [Некролог] //Наше місто. – 2009.- 27 листоп. – С. 2.

ШТАНЄВ ЯКІВ ІВАНОВИЧ (1916 – 1998)

Герой Радянського Союзу. Лётчик Я.І. Штанєв воював на фінському фронті, брав участь у воєнних подіях на озері Хасан. У роки Великої Вітчизняної війни здійснив 273 бойових вильоти. Після війни продовжив службу в Військово-Повітряних Силах СРСР. З 1960 р. - у запасі. Жив у Дніпропетровську. Багато часу приділяв воєнно-патріотичному вихованню молоді. Похований в Дніпропетровську на Алеї Героїв Запорізького кладовища. Нагороджений орденом Леніна, 3-ма орденами Червоного Прапора.

Почесний громадянин з 1993 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 542.

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С. 465-467.

Штанєв Яков Иванович //Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь. Т.2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 799.

Штанєв Яків Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С.39.

***

Его называли Мересьевым //Наше місто. – 1998. – 24 жовт.

Чабан, М. Всю жизнь служил Родине и своему городу /М. Чабан //Наше місто.- 2002. - 8 трав.- С.2.

Чабан, М. Хозяин синего неба /М. Чабан //Днепр вечерний.- 2006.- 6 мая. – С. 3.

ЯЛОВИЙ ІВАН ПАВЛОВИЧ (1919-2005)

Герой Радянського Союзу, лётчик. Здійснив 500 бойових вильотів у роки Великої Вітчизняної війни. У 1941 році захищав Дніпропетровськ. Після війни продовжив військову службу. В 1960 р. вийшов у запас і працював викладачем у Дніпропетровському інституті сільського господарства. Похований на Алеї Героїв Запорізького кладовища. Орденоносець.

Почесний громадянин з 1993 р.

Бібліографія:

Грозные версты: Днепропетровщина 1941–1945 гг. /Под научн. ред. К.И.Позняка. – Днепропетровск: Промінь, 1985. – С. 411.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 542.

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С.469-471.

Яловой Иван Павлович //Герои Советского Союза : Краткий биографический словарь. Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 834.

Яловой Иван Павлович //И генерал, и рядовой: Очерки о Героях Советского Союза, уроженцах Днепропетровской области.- Днепропетровск: Промінь, 1983.- С.556-559.

Яловий Іван Павлович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С.40.

Яловой Иван Павлович //Они освобождали Днепропетровск /С.Б. Басс, А.К. Немыкин и др. – Днепропетровск, 2011. – С. 396-397.

***

Чаплыгин, А. Вспомним всех поименно: [О мемор. доске И.П. Яловому] /А. Чаплыгин //Наше місто. – 2008.- 8 трав. – С.1.

1994**БАЮЛ ОКСАНА СЕРГІЇВНА**

(1977 р.н.)

Вихованка дніпропетровської школи фігурного катання на ковзанах. В 1994 р. у Ліллекхаммері (Норвегія) завоювала звання чемпіонки Олімпійських ігор. Оксана Баюл стала першою Олімпійською чемпіонкою незалежної України.

Почесна громадянка з 1994 р.

Бібліографія:

Баюл Оксана //Абліцов, В. Галактика “Україна”. Українська діаспора: видатні постаті. – К.: КИТ, 2007. - С. 409.

Баюл Оксана Сергіївна //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С.40.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 542.

Фомін, С.К. Баюл Оксана Сергіївна / С.К. Фомін // Енциклопедія Сучасної України. – Т. 2. Б – Біо. – К., 2003. – С. 356.

***

Баюл, О. Я счастлива, когда возвращаюсь в родной Днепропетровск /О. Баюл //Наше місто. - 2009. - 11 дек. - С. 24.

Долгаева, А. А чем прославишь школу ты?: [О СШ № 34] /А. Долгаева //Днепр вечерний.- 2011. - 31 авг. - С. 9.

Евтушенко, Е. В Днепропетровск я приехала, чтобы повидать отца и бабушку //Е. Евтушенко //Наше місто.- 2003. - 20 верес. - С. 14.

Заяц, А. Оксана стане Джульеттой: [О мастер-классе для юных спортсменов] /А. Заяц //Днепров. правда.- 2004. - 30 июля. -С. 22.

Косый, А. Второе рождение Оксаны Баюл /А. Косый //Днепр вечерний. - 2010. - 16 ноябр. - С. 10.

Косый, А. Оксана возвращается на лед /А. Косый //Днепр вечерний. - 1997. - 22 ноябр.

Косый, А. Оксана Баюл: "Люблю свой город все больше и больше" /А. Косый //Днепр вечерний. - 2005. - 29 дек. - С. 6.

Косый, А. Первая чемпионка мира по фигурному катанию независимой Украины Оксана Баюл: "Дядя Толя, я хочу домой": Интервью с фигуристкой /А. Косый //Днепр вечерний. - 2009. - 4 дек.- С. 15.

Косый, А. Почему Оксана Баюл вернулась в Америку /А. Косый //Днепр вечерний. – 2012. – 16 ноябр. – С. 24.

Косый, А. "Ураган" по имени Оксана /А.Косый //Днепр вечерний. - 2010. - 27 февр. - С.13.

Оксана Баюл: шлях до слави: [біографія] //Зоря. - 2012. - 18 лют. - С. 13.

Трубачева, К. Девченка с нашего двора /К. Трубачева //Наше місто. - 2010. - 5 ноябр. - С.8.

1995

ГОРДІЄНКО ІВАН КАРПОВИЧ

(1923-1998)

Учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер 5 орденів за ратні подвиги. Брав участь у звільненні Дніпропетровська, Нікополя, Апостолова, Запоріжжя, Одеси. Звільнився в запас у 1961 р. у званні підполковника. Був членом Дніпропетровської міської ради ветеранів.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Гордієнко Іван Карпович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С.39.

Гордиенко Иван Карпович //Они освобождали Днепропетровск /С.Б. Басс, А.К.Немыкин и др. – Днепропетровск, 2011. – С. 90.

Грозные версты: Днепропетровщина 1941 – 1945 гг. / Под научн. ред. К.И.Познякава. – Днепропетровск: Промінь, 1985. – С. 326

. Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 551.

КОБЗОН ЙОСИП ДАВИДОВИЧ
(1937 р.н.)

Естрадний співак. Народний артист СРСР, народний артист України, лауреат Державної премії імені Ленінського Комсомолу, міжнародних конкурсів. Творча біографія почалася у Дніпропетровську. Зв'язок з рідним містом підтримує постійно.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 552.

Кобзон Йосип Давидович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С.40.

***

Абрамова, Т. Его жизнь – это подвиг /Т. Абрамова //Наше місто. – 2012. – 28 верес. – С. 4.

Бойко, В. " І зазвучать пісні рідної землі": [Про поїздку до Москви з метою відвідин Й.Кобзона] /В. Бойко //Наше місто. - 2004. - 16 червн. - С. 2.

Большой всеукраинский тур Иосифа Кобзона //Зоря.Город – 2012. – 27 сент. – С.- 13.

Буга, В. Над городом вечности песни звучали светлые: [Композитор Г. Мовсесян и И.Кобзон были гостями Днепропетровска] /В. Буга //Днепр вечерний . - 2002. - 17 сент.

Віночок пісень для рідного міста. - //Наше місто. - 2002. - 17 верес.

Гутшабес, Е.Иосиф Кобзон: Я помню первый поцелуй и танцы в парке Глобы /Е. Гутшабес //Зоря. Город. – 2012. – 4 окт. – С. 12.

Забродько, А. Кобзон сказал последнее "прощай": [О гастролях в Днепропетровске] /А. Забродько //Днепров. панорама. - 1997. - 11 февр.

Заяц, А. Иосиф Кобзон: снова в школу:[Певец проведет родную школу] /А. Заяц //Днепров. правда. - 2004. - 24 сент.

Кокошко, Ю. Любимому артисту - любимую газету/Ю. Кокошко //Днепр вечерний. - 2009. - 18 сент. - С. 2.

15 – й почетный гражданин нашего города - Иосиф Кобзон //Наше місто. - 1996. - 20 липня.

Романчук, Л. В Днепропетровске Иосиф Кобзон был передовиком производства /Л. Романчук //Днепр вечерний. - 2011. - 7 мая. - С. 4.

Романчук, Л. Даешь музей Кобзона /Л. Романчук //Днепр вечерний. - 2011. - 22 апр. - С. 4.

Терентьева, Н. ... Кому бесславие, а кому бессмертие: [О благотворительном концерте И.Кобзона для ветеранов] /Н. Терентьева //Вісті Придніпров'я. - 2006. - 22 июня. - С. 15.

Чабан, Н. По жизни с песней /Н. Чабан //Зоря. - 2011. - 19 нояб. - С. 6.

КОСТРОМІН ГЕОРГІЙ АНДРІЙОВИЧ

(1921-2007)

Учасник Великої Вітчизняної війни. Генерал-майор. У серпні-вересні 1941 року був командиром роти курсантів Полтавського автотранспортного училища, мужньо захищав Дніпропетровськ. Після війни жив у Дніпропетровську, виконував обов'язки члена Президії обласної ради ветеранів війни.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 552.

Зуб, Д. Быть всегда человеком /Д. Зуб //Город молодой и вечный : проза, стихи. - Днепропетровск : Гамалія, 2006. - С. 117-122.

Костромін Георгій Андрійович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 39.

***

Кривоपालов, О. Двадцять суток до бессмертия: [Интервью с участником боев за город, почетным гражданином Днепропетровска Г.А. Костроминим] /О. Кривоपालов //Наше місто. - 2006. - 9 серп. - С. 3.; 26 серп. - С. 5.

Світлої пам'яті товариша: [Г.А. Костроміна. Некролог] //Зоря. - 2007. - 15 верес. - С.4.

Столярова, Л. Старлей из огневого сорок первого: [О малоизвестных фактах обороны Днепропетровска из фронтовых заметок генерал-майора Г.А. Костроміна] /Л.Столярова //Днепр вечерний. - 2011. - 23 сент. - С.4.

М'ЯСНИКОВ МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ

(1922-2005)

Герой Радянського Союзу, танкіст. Бойовий шлях почав 22 червня 1941 р. на державному кордоні біля Бреста. Брав участь у боях під Києвом, Майкопом, на Кавказі, у Криму. З 1975 р. – у відставці. Проживав у Дніпропетровську. Проводив велику воєнно-патріотичну роботу серед молоді. Похований на Алеї Героїв Запорізького кладовища.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 552.

Мясников Михаил Иванович //Герои Советского Союза : Краткий биографический словарь. Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 134.

М'ясликов Михайло Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 39

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С. 513-514.

ПОПКОВ ВІТАЛІЙ ІВАНОВИЧ

(1922 - 2010)

Двічі Герой Радянського Союзу, генерал-лейтенант авіації. В роки війни був командиром ескадрильї винищувачів. Бився на Калінінському, Донському, Південно-Західному, Степному, 1 і 3 Українських фронтах. Брав участь у визволенні Дніпропетровська, за що був удостоєний високого звання Героя Радянського Союзу. В боях на правому березі Дніпра ним було збито 30 ворожих літаків.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Грозные версты: Днепропетровщина 1941 – 1945 гг. /Под научн. ред. К.И.Познякава. – Днепропетровск: Промінь, 1985. – С. 306, 308, 309.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 552.

Мельников, Н. С открытым сердцем //Люди бессмертного подвига : (Очерки о дважды и трижды Героях Советского Союза). Кн. 2. - М.: Политиздат, 1973. - С. 208-215.

Попков Віталій Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 37.

Попков Виталий Иванович //Они освобождали Днепропетровск /С.Б.Басс, А.К.Немыкин и др. – Днепропетровск, 2011. – С. 263-264.

***

Абрамова, Т. "Маэстро" в небе над Днепропетровском /Т. Абрамова //Наше місто. - 2003. - 1 лют. - С. 14.

Писарев, В. Будем жить! /В. Писарев //Зоря. - 2011.- 12 нояб. - С. 12.

Разумный, А. Святая к Родине любовь /А. Разумный //Днепр вечерний. - 2010. - 17 февр. - С. 10.

Светлой памяти Попкова Виталия Ивановича: [Некролог] //Наше місто. - 2010. - 10 февр. - С. 7.

Уніговський, К. Я. Згадуючи пілота, чиїм позивним був "Маестро"/К.Я.Уніговський //Зоря. – 2010.-13 лют. - С. 3. - (вклад.)

ПОСТІЛ МИКОЛА СТЕПАНОВИЧ

(1915-1998)

Учасник Великої Вітчизняної війни з 22 червня 1941 р. по 9 травня 1945 р. 45 років присвятив педагогічній діяльності. 30 з них був директором середньої школи № 5 м. Дніпропетровська.

Почесний громадянин з 1995 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 552.

Постіл Микола Степанович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 39.

1996

КУЧМА ЛЕОНІД ДАНИЛОВИЧ

(1938 р.н.)

Президент України (1994-2004). Працював на Дніпропетровському Південному машинобудівному заводі, брав участь у розробленні міжнародних космічних проектів, шість років був директором заводу. У 1992-1993 роках – Прем'єр-міністр України. Багато зробив для розвитку інфраструктури міста.

Почесний громадянин з 1996 р.

Бібліографія:

Кучма, Л.Д. Вірю в український народ: У 2-х т.: Вибрані статті, виступи. Т.1: 1994-1999 рр. – К.: Альтернативи, 2001. – 454 с.

Кучма, Л.Д. 10 років у великій політиці /Л. Кучма – К.:АДЕФ - Україна, 2008. – 135 с.

Кучма, Л.Д. После майдана: Записки президента: 2005-2006: Киев - Конча-Заспа /Л. Кучма. – К.: Довіра, 2007; М.: Время, 2007. – 685 с.

Кучма, Л.Д. Сломанное десятилетие /пер. С. Мартекляса. – 2-е изд., доп. К.: Еженедельник „2000”: Довіра, 2011. – 567 с.

Кучма, Л.Д. Україна – європейська держава: У 2-х т.: Вибрані статті, виступи. Т. 2: 1999-2001 рр.- К.: Альтернативи, 2001. – 365 с.

Кучма, Л.Д. Украина – не Россия /Л. Кучма. – М.: Время, 2003. – 559 с.

***

Бондаренко, К.П. Леонид Кучма: Портрет на фоне эпохи /К. Бондаренко.- Х.: Фолио, 2007. – 636 с.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 553-554.

Кучма Леонід Данилович: почесний громадянин міста //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 37.

Кучма Леонид Данилович //Говорят выпускники университета. – Днепропетровск: Вид-во ДДУ, 1993. – С. 49.

Кучма Леонид Данилович //Кто есть кто в мире. – М.: Филологическое общество „Слово”: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – С. 780.

Кучма Леонід Данилович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. ”, 2007. – С. 525-526.

Леонид Данилович Кучма: per aspera ad astra: ювілейне видання /Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ: АРТ- ПРЕС, 2008. – 191 с.

Леонід Кучма: людина і президент: Альбом: укр. та англ. мовами. – К.:Мистецтво, 1998. – 135 с. : фото.

Платонов, В.П. Возрожденные святыни //Платонов, В.П. Трудно быть первым /В. Платонов. - Днепропетровск: ВЕРба, 2011. – С.322-350.

Платонов, В. Леонид Кучма: Под созвездием Льва /В. Платонов //Платонов, В. Южное созвездие. Кн.1. Главные и генеральные. – Днепропетровск : Проспект, 2008. – С. 189-228.

Платонов, В. Макаров: Худож.- документ. биография /В. Платонов. – Днепропетровск: Проспект, 2006. – 304 с.

Про Л.Д. Кучму – с. 204, 205, 238, 254, 255.

Платонов, В. Янгель создатель оружия выживания .– Днепропетровск: ИМА-пресс, Скифия, 2011. - 528 с.

Про Л.Д. Кучму – с. 435, 436, 437, 468, 479.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про Л.Д. Кучму – с. 162, 164, 165, 303, 377, 379, 382, 392, 394, 395, 396, 417, 420, 434, 475, 525, 538, 576, 577, 599, 605, 613, 622, 623, 627, 630, 658, 662, 664, 666, 669.

Савчук, В.С. Кучма Леонід Данилович //Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара 1919-2008: /Голова редкол. М.В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2008. –С. 256-257.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол.- М.В. Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про Л.Д. Кучму – с. 3-4, 9, 13, 90, 91, 194-195, 199, 245, 246, 259, 261, 262, 267, 273, 277, 286, 288, 321, 358, 359.

***

Карагичева, Л. Выпускник ДНУ Леонид Кучма побывал на праздновании юбилея родного университета /Л. Карагичева //Вісті Придніпров'я. – 2003. – 21 жовт.

Коваленко, О. Леонид Кучма: на работе и дома: [о презентации книги В. Чередниченко «Президентский рубеж»] / О. Коваленко //Вісті Придніпров'я. – 2003. – 28 січ. – С. 4.

Кокошко, Ю. Новичок рейтинга – Леонид Кучма: в проекте «Днепра вечернего» «Голосуй за великих!» /Ю. Кокошко //Днепр вечерний. – 2011. – 30 нояб. – С. 2.

Команов, В.Г. Если Кучма умел делать такие ракеты, он и государство создаст не хуже /В.Г. Команов //Вісті Придніпров'я. – 2000. – 12 верес. – С.6.

Копейко, В. Семь директоров Южмаша: К 60-летию Южного машиностроительного завода /В. Копейко //Днепр вечерний. – 2004. – 23 июля. – С. 3.

Леонід Данилович Кучма – наш президент //Вісті Придніпров'я. – 1999. – 24 верес. – С. 5.

Логвиненко, А. Леонід Кучма: „ Я впевнений, що народ, який навчився робити найкращі в світі ракети, здатний досягти успіхів в усьому”: [До 60-річчя Південного машинобудівного заводу]/А. Логвиненко //Вісті Придніпров'я. – 2004. – 27 лип. – С. 1,2.

Макаров, Л. „ Леонид Кучма – как директор был на своем месте” /Л. Макаров //Днепр вечерний. – 1998. – 9 верес.

Президентами и министрами гордится наш физтех //Зоря. Город. – 2011. – 29 верес. – С. 1.

Ржанов, Б.П. С людьми был справедлив /Б.П. Ржанов //Вісті Придніпров'я. – 1999. -1 жовт. – С. 5.

Ткаченко, В. Медведева услуга: Нашего земляка, экс-президента Леонида Кучму президент России наградил орденом /В. Ткаченко //Днепр вечерний. – 2011. – 30 июля. – С.2.

Швец, Н. Ему руководить во время перемен: /Н. Швец //Наше місто. – 1998. – 7 авг.

ЛАЗАРЕНКО ПАВЛО ІВАНОВИЧ

(1953 р.н.)

Український державний діяч, доктор економічних наук. У 1992-1994 рр. працював головою Дніпропетровської облдержадміністрації. За період його керівництва областю в Дніпропетровську був побудований метрополітен, встановлено пам'ятник академіку Д.І. Яворницькому.

Почесний громадянин з 1996 р.

Бібліографія:

Лазаренко Павло Іванович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С .”, 2007. – С. 532-537.

Феномен Лазаренко: злодей или гений?: Коллективное журналистское расследование /Под ред. В. Клементьева. – Днепропетровск: Пороги, 2008. – 223 с.

***

Лазаренко, П. Звернення лідера політичної партії Всеукраїнське об'єднання “Громада” П.Лазаренка /П. Лазаренко //Днепровская правда. – 2010. – 29 окт.- С.2.

Березин, О. Особый случай бывшего премьер-министра: [Почему громкий вердикт суда Сан-Франциско не послужил поводом для объявления П.И. Лазаренко персоной нон грата в Украине] /О. Березин //Рабочая газета. – 2007. – 22 февр. – С.2.

Борецкий, Л. Лидер пока за океаном: [Интервью с П. Лазаренко об участии «Громады» в выборах 2006 г. и о выдвинутых против него обвинениях] /Л. Борецкий //Голос Украины. – 2005. – 27 дек. – С. 6.

Будь щаслива, „Громадо”: [Про партію та її керівника] //Зоря .– 1998. – 19 лют.

Ветров, А. Фемида для почетного гражданина /А. Ветров //Наше місто. – 2009. – 11 дек. – С. 30.

Горобець, О. Кому потрібна справа Лазаренка? /О. Горобець //Днепровская правда. – 2011. – 11 марта. – С.4.

Кудинов, В. Визит на трубный завод: [АО Нижнеднепровский трубопрокатный з-д] /В. Кудинов //Днепровская панорама. -1996. – 5 янв.

Кудинов, В. Встреча в Приднепровске: диалог о наблевшем /В. Кудинов //Днепровская панорама. – 1998. -25 марта.

Приходько, С. По плодам их узнаете их (Евангелие от Матфея: 7,16): [Павлу Лазаренко – 50 лет] /С. Приходько //Днепровская правда. – 2003. -24 янв. – С.6.

Пшеничный, С. Когда придет хозяин: [Анализ хозяйственной и политической деятельности П. Лазаренко. Отмечены положительные моменты] /С. Пшеничный. //Днепровская правда.- 2004. – 23 янв. – С.3.

Рыжков, В. Лазаренко укрепляет на Днепропетровщине власть Советов / В. Рыжков //День. – 1997. – 28 авг.

Саду цвесь!: [45 лет П.И. Лазаренко] //Днепровская правда. – 1998. – 23 янв.

Словянин, С. Виновен! Из обвиняемого в осужденные: [Об итогах суда над экс-премьер-министром Украины П.Лазаренко] /С. Словянин //2000. – 2004. - № 24. – 11 июня. - В7. Приложение. Держава.

Яковишина, С. До всього державний підхід /С. Яковишина //Зоря. – 1996. – 21 трав.

1998

ПОТЬОМКІН ОЛЕКСІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(1921-2003)

Герой Радянського Союзу, генерал-лейтенант. Брав участь у визволенні Дніпропетровська. Високе звання Героя присвоєно за успішне форсування Дніпра. В ніч на 26 вересня 1943 р. гвардії майор Потьомкін на чолі десантної групи переправився через Дніпро південніше с. Військове. Оволодівши плацдармом на правому березі ріки, група успішно відбила численні контратаки противника.

Почесний громадянин з 1998 р.

Бібліографія:

Грозные версты: Днепропетровщина 1941 – 1945 гг. /Под научн. ред. К.И. Познякова. – Днепропетровск: Промінь, 1985. – С. 247, 252, 255, 256.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 554.

Потемкин Алексей Николаевич //Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь. Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 315..

Потемкин Алексей Николаевич //Они освобождали Днепропетровск /С.Б.Басс, А.К.Немыкин и др. – Днепропетровск, 2011. – С. 265-267.

Потьомкін Олексій Михайлович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 38

ШАВУРІН ПЕТРО ІВАНОВИЧ

(1918-2002)

Герой Радянського Союзу. Учасник Великої Вітчизняної війни. Льотчик-винищувач. За час війни зробив 350 бойових вильотів, збив 17 ворожих літаків. Над містом Павлов на Оці здійснив свій перший таран, над Сталінградом – другий. Після демобілізації полковник П.І.Шавурін жив у Дніпропетровську, де працював в аеропорту. Часто зустрічався з молоддю, розповідав про свою участь у повітряних боях з ворогом. Його іменем названо піонерський загін середньої школи № 10 у Дніпропетровську.

Почесний громадянин з 1998 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська,

їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 554.

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С. 456-458.

Шавурин Петр Иванович Николаевич //Герои Советского Союза : Краткий биографический словарь. Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 749..

Шавурин Петр Иванович //И генерал, и рядовой: Очерки о Героях Советского Союза, уроженцах Днепропетровской области.- Днепропетровск: „Промінь”, 1983.- С. 497-500.

Шавурін Петро Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 38.

***

Дурнева, О. Твой сын, Земля! /О. Дурнева //Днепр вечерний. – 2000. – 6 мая.

1999

МОССАКОВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ

(1919-2006)

Герой Соціалістичної Праці, дійсний член Національної академії наук України, доктор фізико-математичних наук, працював у галузі космічної техніки. 22 роки був ректором Дніпропетровського Національного університету.

Почесний громадянин з 1999 р.

Бібліографія:

Дзюба, А.П. Моссаковський Володимир Іванович (1919-2006) //Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара 1919-2008: /Голова редкол. М.В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2008. –С. 320-322.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 556.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С. 83, 140.

Моссаковский Владимир Иванович //Говорят выпускники университета. – Днепропетровск: Вид-во ДДУ, 1993. – С. 60.

Моссаковський Володимир Іванович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 38

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про В.І. Моссаковського – с. 546, 559, 576.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол.- М.В. Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про В.І. Моссаковського – с. 15, 32, 34, 35, 36, 42, 44, 46, 51, 58, 67, 74, 69, 75, 77, 82, 84, 101, 103, 112, 125, 129, 132, 152, 156, 159, 164, 293-294, 352, 353, 354, 355, 356.

***

Вчений та людина: кожна літера велика: [Володимиру Моссаковському – 85 років] //Освіта. – 2004. – 25 авг. – С. 20; Бористен. – 2004. - № 9. – С. 1-2. – Портр.

Губина, М. ДГУ, як судьба, як хоббі и стиль жизни: [К 80-летию академика АН Украины В.И. Моссаковского] /М. Губина //Наше місто. – 1999. – 27 серпн.

Забуга, О. Он остался в памяти многих:[Об открытии памятника В.И.Моссаковскому] /О.Забуга //Днепр вечерний. – 2007. – 13 июля. – С. 6.

Завражина, И. Орден Ярослава Мудрого – справедливая награда /И. Завражина //Вісті Придніпров'я. – 1999. – 8 верес. – С. 4.

Нильська, М. Людина, яка мислила категоріями майбутнього: [Презентація книги „В.І.Моссаковський – вчений, ректор, особистість” за ред. М.В. Полякова та інш.] /М. Нильська //Наше місто. – 2010. – 26 жовтн. – С. 7.

Разумный, А. Высота его жизни: Владимиру Моссаковскому – 85. /А. Разумный //Днепр вечерний. – 2004. – 27 авг.

Разумный, А. Ученый с мировым именем, Владимир Моссаковский, почетный гражданин Днепропетровска /А. Разумный //Днепр вечерний. – 1999. – 14 сент.; Зоря. – 1999. – 14 верес.

ШВЕЦЬ МИКОЛА АНТОНОВИЧ

(1955 р.н.)

Дніпропетровський міський голова – 1994-1999 рр. Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації – 1999-2003 рр. Відмінно зарекомендував себе на посаді мера Дніпропетровська. Ставши губернатором, проявляв підвищену активність у вирішенні економічних та соціальних проблем регіону.

Почесний громадянин з 1999 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: віхи історії. – Дніпропетровськ: Грані, 2001.- С. 223.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 541-542; 556.

Швець Микола Антонович //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 34-35,37.

Швець Микола Антонович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. ”, 2007. – С. 1070.

***

Швец, Н.А. Идеология по-днепропетровски /Н. А. Швец //Наше місто. – 1999. – 3 марта.

Швец, Н.А. Программа „Украина – 2010» и перспективы развития Днепропетровска /Н.А. Швец //Грані. – 1999. - № 1. – С. 5-9.

Швец, Н.А. Я готов отвечать за судьбу города /Н.А. Швец //Днепр вечерний. – 1994. – 10 июня.

***

Белый, А. Николай Швец – почетный гражданин Днепропетровска /Н.А. Швец //Днепр вечерний. – 1999. – 21 дек.

Город сегодня и завтра: [Анализ состояния народного хозяйства Днепропетровска за время, когда у власти находился Н. Швец и его команда] //Наше місто. – 1998.- 1 жовт.

Кучеренко, В. Испытание властью /В. Кучеренко //Днепровская панорама. – 1996.- 11 апр.

Довгаль, С. Не все те Дніпропетровськ, що опозиція: [Бесіда з мером Дніпропетровська М.Швецем] /С. Довгаль //Україна молода. – 1998. – 2 жовт.

Мер Дніпропетровська Микола Швець //Наше місто. – 1995. – 28 черв.

Николай Швец: Необходим открытый диалог власти с народом: [Интервью] //Лица The person . – 2005. - № 22. – С. 8-9.

Садошенко, Т. Крутые меры нового мэра /Т. Садошенко //Наше місто. – 1994. – 6 липня.

Самодов, Д. Швец достроит метро: если 30 мая 2010 года днепропетровцы изберут его мэром /Д. Самодов //Сегодня. – 2010. – 20 янв. – С. 8.

Скорик, М. Председатель Днепропетровского обласного совета Николай Швец: „Самоуправление является стратегией развития региона” /М. Скорик //Голос Украины. – 2005. – 27 дек. – С. 3.

Спирин, В. Городской голова Николай Швец назван не только лучшим мэром 1998 года, но и первым джентльменом : [Программа «Человек года»] /В. Спирин //Наше місто. – 1999. -10 берез.

Теплов, В. Зачем он возвращается?: Экс-мэр Днепропетровска, экс- губернатор и экс-председатель областного совета Н.Швец опять ищет пристанища в нашем городе /В.Теплов //Горожанин. – 2010. – 14 янв. – С. 5.

2001

ВОЛІВАЧ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

(1924-2011)

Генерал-майор, танкіст, кавалер 7 орденів, колишній член президії міської ради ветеранів. Ветеран Великої Вітчизняної та афганської воєн. У 1986 р., звільнившись у запас, Іван Васильович залишається у Дніпропетровську, де очолює міський комітет товариства сприяння обороні України. Тричі обирався депутатом міської ради, був президентом благодійного фонду захисту ветеранів війни. До останніх днів свого життя Іван Волівач активно займався громадською діяльністю, проводив роботу по героїко-патріотичному вихованню молоді.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Бабенко, Ю. Жизнь прожил, как песню спел /Ю. Бабенко //Наше місто. – 2012. – 2 марта. – С. 8.

Зятьєв, С. Дві війни генерала Волівача /С. Зятьєв //Демокр. Україна. – 2011. - 14 січ. – С. 10.

Світлої пам'яті Волівача Івана Васильовича //Днепр вечерний. – 2011. – 4 марта. – С. 25.

Чабан, М. Чого бракує молоді? Пам'яті про минуле, так говорив генерал І.В. Волівач про важливість історичної пам'яті /М. Чабан //Зоря. Город. – 2011. – 15 дек. – С. 6.

Шруб, К. Честь генерала /К. Шруб //Днепр вечерний. – 2011. – 11 марта. – С. 25.

ДЕРКАЧ МИКОЛА ІВАНОВИЧ

(1949 р.н.)

Депутат Верховної Ради. Працював першим заступником голови Дніпропетровської облдержадміністрації, координував уведення в дію Дніпропетровського метрополітену та швидкісного трамваю через Кайдацький міст.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Деркач Микола Іванович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. ”, 2007. – С.272.

Деркач Микола Іванович //Хто є хто в державному управлінні. – К.: „К.І.С.”, 2008. – С. 251.

***

Бельї, А. Николай Деркач: “ Депутат – слуга, а не хозяин народа” /А. Бельї //Днепр вечерний. – 2010. – 16 окт. – С. 9.

Чайка, М. Николай Деркач:”Власть не на словах, а на деле должна стать народной” /М. Чайка //Горожанин. – 2010. – 28 окт. – С. 4.

Швайко, А. „Народники” идут на выборы, чтобы улучшить качество жизни людей: [заявил лидер Народной партии, глава бюджетного комитета Верховной Рады Украины Николай Деркач] /А.Швайко //Горожанин. – 2010. – 20 окт. – С. 4.

ДЗЯК ГЕОРГІЙ ВІКТОРОВИЧ

(1945 р.н.)

Лікар-кардіолог, доктор медичних наук, професор, ректор Дніпропетровської медичної академії. Заслужений лікар України.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Дзяк Георгій Вікторович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. .”, 2007. – С.276

Лазаренко, А. Клятва лікаря //Лазаренко, А. Світло у вікнах: життя видатних людей. Ч.2. – К., 2003. - С. 228-232.

Перцева, Т.О. Дзяк Георгій Вікторович / Т.О. Перцева // Енциклопедія Сучасної України.- Т.7. Г – Ді. – К., 2007. – С. 564.

***

Дзяк, Г. Диплом медика: ответственность, профессионализм, милосердие /Г. Дзяк //Днепр вечерний. – 2011. – 14 сент. – С. 7.

Дзяк, Г. Здесь учат служить людям!: [Статья ректора медицинской академии] /Г. Дзяк //Время. События. Люди. – 2004. - № 1. – С. 20-23.

***

Асаев, В. Двенадцатый /В. Асаев //Днепровская панорама. – 1996. – 25 окт.

Асаев, В. Земное притяжение /В. Асаев //Днепровская панорама. – 1995. – 18 марта.

Бурейко, Г. Сердце, которому не хочется покоя /Г. Бурейко //Зоря. Город. – 2010. -14 окт. – С. 1.3.

Награда ФПУ – ректору медакадемии: [почетный знак “За развитие социального партнерства»] //Позиция. – 2011. – 28 дек. – С.3.

Никольникова, З. Он выбрал свою дорогу. И дорога выбрала его: [К 60-летию Г.В.Дзяка] /З. Никольникова //Днепр вечерний. – 2005. – 19 марта. – С. 2.

Нікольнікова, З. І насамперед він – лікар /З. Нікольнікова //Зоря. – 2005.- 19 берез. – С. 4.

Нікольнікова, З. Полуденне сонце Дзяка – меншого /З. Нікольнікова //Зоря. – 1995. – 21берез.

КОЗЛОВСЬКИЙ АЛЬФРЕД ІВАНОВИЧ

(1929 р.н.)

Герой України, Герой Соціалістичної Праці. З листопада 1989 р. по 2001 р. працював директором та генеральним директором Нижньодніпровського трубопрокатного заводу імені К. Лібкнехта. Висока якість продукції про яку постійно турбувався директор, сприяла успішній конкуренції на світовому ринку. Продукція заводу експортується до 60 країн світу, в усі країни СНГ. Козловський – автор понад 100 наукових праць, 140 винаходів та інженерних розробок. Дійсний член Академії інженерних наук України. Зараз - директор інституту розвитку ВАТ „Нижньодніпровський трубопрокатний завод”.

Орденоносець.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Козловський Альфред Іванович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. .”, 2007. – С. 447.

***

Живая легенда индустриальной мощи Украины: [по материалам книги «Козловский Альфред Иванович»] //Зоря. – 2011. – 14 июля. – С.6.

Забуга, М.Человек эпохи перемен и неуклонного прогресса /М. Забуга //Вісті Придніпров'я. – 2003. -17 лип.; 26 листоп. – С. 32.

Легендарный в отрасли директор и души прекрасный человек: [К 70-летию директора ОАО "Нижнеднепровский трубопрокатный завод" А.И. Козловского] //Днепровская правда. – 1999. -14 сент.

Шатовский, А. Высокое напряжение /А. Шатовский //Днепр вечерний. – 1991. - 20 марта.

МАЗОВ ВАСИЛЬ ФЕДОРОВИЧ

(1916-2003)

Герой Соціалістичної Праці, лауреат Державної премії УРСР. З 1967 по 1981 рр. обіймав посаду директора Дніпропетровського металургійного заводу імені Г.І. Петровського. Багато зробив для розвитку соціально-культурної, побутової сфери життя мешканців Дніпропетровська. Орденоносець. Мазов В.Ф. був делегатом XXV з'їзду КПРС, XXIV з'їзду Компартії України, депутатом Верховної Ради УРСР.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 524.

История городов и сел Украинской ССР: В 26-ти т. Днепропетровская обл./Ред. коллегия: Васильев И.В. и др. – К.: УСЭ, 1977.- С. 66, 112, 115, 126.

***

Андреев, Б. Живая легенда черной металлургии /Б. Андреев //Наше місто. – 1996. -29 лют.

Мазов Василий Федорович: [Некролог] //Днепр вечерний. – 2003. – 5 дек.

МИГДЄВ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

(1938-2004)

Трудова біографія розпочалася в Дніпропетровську на Південмаші в кінці 1950 – на початку 1960-х рр., коли набирала силу процес створення ракетного щита держави, могутніх комплексів міжконтинентальних ракет, супутників системи „Океан”, а також розроблення міжнародних космічних програм.

У 1981-1989 рр. – він голова Дніпропетровського міськвиконкому. Під його керівництвом та за безпосередньою участю в цей час було збудовано і введено в дію чималу кількість об'єктів промислового, громадського й культурного призначення, серед яких такі важливі для міста, як Кайдацький міст, спортивно-видовищний центр „Метеор”, річковий вокзал. Крім того було проведено реконструкцію комбайнового заводу, аеропорту, Запорізького шосе, універмагу „Дитячий світ”.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Мигдеев, А. В интересах каждого, трудом каждого /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1988. – 7 дек.

Мигдеев, А. Видеть перспективу: [Школьная реформа] /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1984. – 18 авг.

Мигдеев, А. Главная забота – благо человека /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1988. – 18 дек.

Мигдеев, А. Город и продовольственная программа /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1983. – 5 авг.

Мигдеев, А. Дисциплина плана – фундамент эффективности /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1986. – 17 дек.

Мигдеев, А. Для блага человека /А. Мигдеев //Днепр вечерний. – 1982. – 18 июня.

Мигдеев, О. Дніпропетровськ крокує у завтра /О. Мигдеев //Зоря. – 1982. – 26 груд.

***

Дніпропетровськ: віхи історії. – Дніпропетровськ: Грані, 2001.- С. 223.

Дніпропетровськ: минуле і сучасне: Оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – С. 529-540.

Мигдеев Александр Васильевич //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 33-34.

Мигдеев Олександр Васильович //Хто є хто в Україні. – К.: „К.І.С. ”, 2000. – С. 313.

Платонов, В. Макаров: Худож.- документ. біографія /В. Платонов. – Дніпропетровськ: Проспект, 2006. – 304 с.

Про О.В.Мигдеева – с.201-202.

***

Азаров, И. Открытая дверь /И. Азаров //Днепр вечерний. – 1988. – 20 янв.

Демонов, Д. Землякам везде у нас почет? /Д. Демонов //Бизнес-время. – 2001. – 13 сент.

Чабан, Н. Эпоха – от эсера до нынешнего мэра...: Из истории городского самоуправления /Н. Чабан //Зоря.Город. – 2008. – 14 февр. – С. 18.

ОШКО ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ**(1930–2008)**

1976-1983 рр. – перший секретар Дніпропетровського міському Компартії України. Як секретар міському партії В.П. Ошко брав активну участь у вирішенні багатьох важливих проблем по благоустрою міста, розвитку його промисловості, всієї соціальної та культурної інфраструктури. В ці роки в Дніпропетровську було закінчено будівництво другого залізничного мосту через Дніпро, побудовано Кайдацький та Усть-Самарський мости, віадук, шляхопроводи, очисні споруди, в місто пішла аульська вода, продовжилося спорудження набережної, розпочато будівництво метрополітену, відбувались реконструкція і переоснащення металургійних заводів.

Почесний громадянин з 2001 р.

Бібліографія:

Ошко, В.П. Как это было: воспоминания первого секретаря Днепропетровского горкома партии (1976-1983), первого начальника гор. штаба на строительстве метро (1980- 1983). [Ч. 1.] /В.П. Ошко. – Днепропетровск: б/и, 2005. – 36 с.

Ошко, В.П. Как это было: воспоминания – очерк. Ч.2. /В.П. Ошко. – Днепропетровск: б /и, 2006. – 177 с.

Ошко, В.П. Как это было: публицистический роман. Кн.3. /В.П. Ошко. - Днепропетровск: Монолит, 2007. – 447 с.

***

Владимир Ошко почетный гражданин города Днепропетровска //Крила. – 2006. - № 2. – С. 6.

Гамольский, Л. Закаленный огнем /Л. Гамольский //Днепр вечерний. – 2011. – 2 июля. – С.6.

Гречишкина, О. « Но я устоял и остался человеком!» – написал в своих воспоминаниях Владимир Ошко, имея ввиду удары, которые обрушивала на него судьба. Но она же и благоволила к нему.../О. Гречишкина //Вісті Придніпров'я. – 2007. -25 січ. – С.3.

Загребельная, Т. Героям посвящается: [О презентации книги В. Ошко „Как это было”] /Т. Загребельная //Наше місто. – 2006. – 28 квіт. – С.3.

Песин, Б. «Если народ всех простит – тогда наступит согласие»: [О В. Ошко – первом секретаре Днепропетровского горкома КПУ с 1976 по 1983 гг.] /Б. Песин //Наше місто. – 2002. – 22 черв. – С.14.

Северьянова, Ю. Как это было?: [Об одноименной книге В.П.Ошко] /Ю. Северьянова //Днепровская правда. – 2006. – 9 июня. – С.12.

2002

МЕЛЬНИКОВ ЖАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

(1936 р.н.)

Народний артист України, режисер, художній керівник Дніпропетровського російського драматичного театру імені М. Горького, в якому працює з 1957 р. Нагороджений орденом „За заслуги” III ступеня, Гран-прі „Січеславна”.

Почесний громадянин з 2002 р.

Бібліографія:

Абрамова, Т. Театру стоить отдавать жизнь /Т.Абрамова //Люди і долі /Упор. В.В.Слобода. – Дніпропетровськ: Ліра, 2008. – С. 195-197.

Тулянцев, А.А. Жан Мельников /А.А. Тулянцев. - Днепропетровск: Зоря, 2002. – 335 с.

***

Абрамова, Т. Одним почетным гражданином больше /Т. Абрамова //Наше місто. – 2002. – 26 лют. – С 1.

Андрющенко, Н. Жан Мельников написал энциклопедию жизни: [Герои, которых сыграл артист] /Н. Андрющенко //Зоря. Город. – 2006. – 30 нояб. – С.17.

Тулянцев, А. И сердце оживить взаимной добротой /А. Тулянцев //Днепр вечерний. – 2001. – 17 июля.

Цурканов, А. Вершина по имени Жан /А. Цурканов //Днепр вечерний. – 1995. – 21 февр.

Чабан, Н. Жан Мельников: “ В искусстве надо побеждать каждый день”: [Интервью актера по случаю 75-летия со дня рождения] /Н. Чабан //Зоря.Город. – 2011. – 28 лип.- С.13.

Чабан, Н. Некомсомольское имя Жана Мельникова /Н. Чабан //Зоря. Город. – 2012. – 14 янв. – С. 6.

Шпаковська, Т. Жан Блискучий: [Бенефіс народного артиста України Ж. Мельникова] /Т.Шпаковська //Культура і життя. – 1996. – 30 жовт.

2006

БУДНИК ВАСИЛЬ СЕРГІЙОВИЧ

(1913-2007)

Патріарх ракетно-космічної галузі України, Герой Соціалістичної Праці, лауреат Ленінської премії, академік АН України, заслужений діяч науки та техніки, доктор технічних наук, професор, один із основоположників КБ „Південне”. В 1951 р. зі згоди С.П. Корольова одержав посаду Головного конструктора серійного ракетного заводу в Дніпропетровську. 1954-1972 рр. працював на посаді першого заступника головного конструктора. В.С. Будник брав участь у створенні нових зразків ракетно-космічної техніки – міжконтинентальних

балістичних ракет стратегічного призначення, ракет-носіїв серії „Космос”, „Циклон”, супутників й інш.

Почесний громадянин з 2006 р.

Бібліографія:

Платонов, В. Василий Будник: Сопратник Королева и Янгеля /В. Платонов //Платонов, В. Южное созвездие. Кн.1. Главные и генеральные. – Днепропетровск : Проспект, 2008. – С. 67-88.

Платонов, В. Макаров: Худож.- документ. биография /В. Платонов. – Днепропетровск: Проспект, 2006. – 304 с.

Про В.С. Будника – с. 84, 86, 99-108, 111, 114, 118, 119, 125, 126, 129, 150, 151, 162, 167, 168, 169, 182, 183, 184, 255, 268.

Платонов, В. Южное созвездие. Кн.2. Сопратники. – Днепропетровск : Проспект, 2008. – 336 с.

Про В.С. Будника – с. 37, 39, 41, 42, 43, 45, 47, 75, 143, 238-239, 281..

Платонов, В. Янгель создатель оружия выживания. – Днепропетровск: ИМА-пресс, Скифия, 2011. - 528 с.

Про В.С. Будника – с.188,189,190,205,208,209,213,216,224,230,236,249,270,300,309-310,412.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про В.С. Будника – с. 14, 24, 29-35, 41, 45, 54-60, 146, 174, 196, 379, 545, 546, 550, 556, 557, 560, 573, 574, 600, 621, 627, 631, 637, 639, 648, 651.

Савчук, В.С. Будник Василь Сергійович (1913-2007) //Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара 1919-2008: /Голова редкол. М.В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2008. –С.63-65.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол.- М.В. Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про В.С. Будника – с. 15, 19, 20, 22, 23, 25, 32, 42, 57, 65, 69, 118, 245, 266, 269, 301-302.

***

Бондаренко, М. Почесний громадянин / М. Бондаренко //Наше місто. – 2006. – 9 верес. – С.3.

Конюхов, С. Первый главный /С. Конюхов //Наше місто. – 2008. – 25 июня. – С.3.

Кулиш, Л. Наша книжная муза: [О жене В. Будника – Вере Ивановне Будник] /Л.Кулиш //Днепр вечерний. – 2011. – 3 сент. – С. 6.

Ляпало, А. В честь великого ракетчика установлена мемориальная доска /А. Ляпало //Днепр вечерний. – 2008. – 27 июня. – С.2.

Пинчук, И. Будут ракеты – будут и автомобили /И. Пинчук //Вісті Придніпров'я. – 2003. – 30 квіт.

Платонов, В. Будники: агрономы, ракетчики, резиденты: [О семье академика В.С.Будника] /В. Платонов //Наше місто. – 2007. – 17 берез. – С. 9

Платонов, В. Жизнь как полет ракеты /В. Платонов //Наше місто. – 1998. – 24 черв.

Платонов, В. „ О том, что муж остался жив после взрыва на Байконуре, я узнала от знакомого американского журналиста” /В. Платонов //Факты и комментарии. – 2007. – 17 апр. – С.6.

Романчук, Л. Василя Будника Берия обласкал, а Кучма обидел: „Комсомолка” встретила со вдовой знаменитого ракетчика /Л. Романчук //Комсомольская правда в Украине. – 2007. - 21 марта. – С.8.

Терентьева, Н. В служении Отечеству /Н. Терентьева //Вісті Придніпров'я. – 2008. – 10 квіт. – С.3.

2008

КОМАНОВ ВОЛОДИМИР ГЕННАДІЙОВИЧ

(1938 р.н.)

Український конструктор ракетно-космічної техніки, кандидат технічних наук, Герой України, лауреат Ленінської і Державної премій.

З 1960 р. працював в КБ „Південне” – інженером-конструктором, старшим інженером, першим конструктором. 1986-1996 – головний конструктор. З 1996 р. – заступник Генерального конструктора, директор української програми „Морський старт”, постійний представник КБ у групі управління проектом програми міжнародної компанії „Sea Launch” („Морський старт”). Здійснював технічне керівництво в роботі над космічними ракетними комплексами „Циклон-2”, „Циклон-3”, „Зеніт”, „Енергія-Буран”.

Почесний громадянин з 2008 р.

Бібліографія:

Платонов, В. Макаров: Худож.- документ. біографія /В. Платонов. – Днепропетровск: Проспект, 2006. – 304 с.

Про В.Г. Команова – с. 116, 127, 141, 189, 196-197, 205.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про В.Г. Команова – с. 128, 225, 277-279, 365, 378, 398, 433, 561, 622, 623, 624, 627, 630, 653, 665, 671.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол.- М.В. Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про В.Г. Команова – с. 262, 264-265, 267, 269, 272, 276, 285, 288, 290.

***

Команов, В.Г. Человек не может без романтики: [Интервью директора проекта «Морской старт»] /В.Г. Команов //Днепр вечерний. – 2001. – 26 янв.

Хлисту́н, Ю. Заместитель Генерального конструктора КБ «Южное», директор программы «Морской старт» В. Команов /Ю. Хлисту́н //Факты. – 2000. – 13 окт. – С.5.

2009

ВАСИЛЬЄВ ПАВЛО МИХАЙЛОВИЧ

(1921 р.н.)

Ветеран Великої Вітчизняної війни та праці. Генерал-майор. Більше двох десятиліть проводив велику роботу по патріотичному вихованню молоді, активно працював у ветеранських організаціях. В останній час 13 років очолював Дніпропетровську міську організацію ветеранів України, нині залишається її почесним головою.

Почесний громадянин з 2009 р.

Бібліографія:

Гамольский, Л. Достоинство и честь: [П.М. Васильеву – 90 лет] /Л. Гамольский //Днепр вечерний. – 2011. – 3 сент. – С.5.

Гуляева, О. Рахманов, Васильев и Ус стали почетными [гражданами Днепропетровска] /О. Гуляева //Комсомольская правда в Украине. – 2009. – 17 сент. – С.5.

Пелих, С. Від учителя – до генерала /С. Пелих //Зоря. – 2011. – 24 верес.- С. 1,4. – (Додаток „Ветеран Придніпров’я”)

РАХМАНОВ СУЛТАН САБУРОВИЧ

(1950-2003)

Багаторазовий чемпіон світу, Європи і Олімпійських ігор з важкої атлетики. Колишній віцепрезидент Федерації Олімпійських чемпіонатів.

У Дніпропетровську проживав з 1966 р. Вчився в технікумі фізичної культури. Тренувався в спортивному товаристві „Авангард”. С. Рахманов встановив 14 рекордів, в т. ч. 2 світових і 5 всесоюзних. Занесений до Книги Рекордів Гіннеса – як найсильніша людина планети. Після закінчення спортивної кар’єри С.Рахманов займався добродійною діяльністю, багато років очолюючи Дніпропетровське відділення Міжнародної асоціації інвалідів і ветеранів спорту.

Почесний громадянин з 2009 р.

Бібліографія:

Султан Сабурович Рахманов //Катеринослав-Дніпропетровськ-225: Видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2001. – С. 206

Чирич, Л.М. Видатні спортсмени Дніпропетровщини: (за матеріалами музейного зібрання) /Л.М. Чирич //Видатні особистості. Музейна персоналістика. – Вип. 10. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 270.

Асаев, В. Султан превосходный /В. Асаев //Днепровская правда. – 2000. – 29 авг.

Бабенко, Ю. „ Я в ваших душах и сердцах...”: [На доме, где жил Султан Рахманов, открыта мемориальная доска] /Ю. Бабенко //Наше місто. – 2010. – 25 сент. – С. 5.

Балаев, А. Даты смерти нет /А. Балаев //Горожанин. – 2010. - № 28 – 15-21 июля. – С.8.

Гуляева, О. Рахманов, Васильев и Ус стали почетными [гражданами Днепропетровска] /О. Гуляева //Комсомольская правда в Украине. – 2009. – 17 сент. – С.5.

Жизнь – как мощный рывок в бессмертие //Зоря.Город. – 2005. – 7 июля. – С.1,8,17.

Знаете, каким он парнем был...: [Некролог] //Наше місто. – 2003.- 7 трав. – С.1.

Климов, О. Лучшие подарки дарят небеса: [О спортивном празднике в честь С.Рахманова] /О. Климов //Вісті Придніпров'я. – 2000. – 11 лип. – С. 15.

Климов, О. Султан... Звезды... Солидарность: [Спортивно-зрелищное шоу в честь 60-летия чемпиона] /О. Климов //Наше місто. – 2010. – 2 жовт. – С. 16.

Косый, А. Чемпиону и человеку: [Открытие мемориальной доски на доме выдающегося штангиста] /А. Косый //Днепр вечерний. – 2010. - 24 сент. – С.3.

Косый, А. Юбилей богатыря: [С. Рахманову - 50] /А. Косый //Днепр вечерний. – 2000. – 5 июля.

Литвиненко, В. Турнір пам'яті найсильнішої людини /В. Литвиненко //Зоря. – 2007. – 8 лют. – С.13.

Руденко, О. Днепропетровск вспомнил своего Геракла: 60-летие Султана Рахманова /О. Руденко //Горожанин. – 2010. – 30 сент.- 6 окт. - С. 22.

УС СТАНИСЛАВ ІВАНОВИЧ

(1936 р.н.)

Ветеран ракетно-космічної галузі. У 1959 р. розпочав роботу в ОКБ-586, нині КБ „Південне”. Приймав участь у створенні бойових ракетних комплексів стратегічного призначення. З 1971 р. – керівник (провідний конструктор, з 1985 р. – головний конструктор) розробки ракетного комплексу Р-36М, його подальшої модифікації та конверсійних варіантів.

Лауреат премії Ленінського Комсомолу, лауреат Ленінської премії, Герой Соціалістичної Праці, лауреат премії Уряду Росії з науки і техніки за 2004 р., дійсний член академії технологічних наук України, депутат Дніпропетровської міської ради V і VI скликань.

Почесний громадянин з 2009 р.

Бібліографія:

Ус Станіслав Іванович //Говорят выпускники университета. – Днепропетровск: Вид-во ДДУ, - 1993. – С. 93-95.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про С.І. Уса – с. 128, 186, 225, 248, 251-253, 302, 303, 334, 398, 400, 440, 469, 549, 613, 622, 627, 629, 632.

***

Гамольский, Л. Небесная страсть и любовь земная /Л. Гамольский //Днепр вечерний. – 2011. – 22 окт. - С.5.

Гуляева, О. Рахманов, Васильев и Ус стали почетными [гражданами Днепропетровска] /О. Гуляева //Комсомольская правда в Украине. – 2009. – 17 сент. – С.5.

Мисник, Е. Еще три почетных гражданина Днепропетровска /Е.Мисник //Наше місто. – 2009. – 18 сент. – С.2.

2011

КОНЮХОВ СТАНИСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ

(1937-2011)

Український конструктор ракетно-космічної техніки. Генеральний конструктор (з 1991) – Генеральний директор КБ „Південне” імені М.К.Янгеля (з 1995). Герой України, доктор технічних наук, професор, академік Національної академії наук України, Міжнародної інженерної академії, академії космонавтики імені К.Ціолковського, Нью-Йоркської академії наук, Міжнародної академії астронавтики.

Сергію Миколайовичу належить низка науково-технічних розробок, використаних у конструкціях ракет-носіїв „Інтер-космос”, „Циклон-2”, „Циклон-3” та „Циклон-4”, а також у конструкціях кількох типів космічних апаратів наукового призначення – „Океан-ОЕ”, „Океан-01”. Особливе місце в діяльності С.М. Конюхова посідає космічна транспортна система „Зеніт-3 SL”. Вперше у світі реалізація програми „Морський старт” з ракетою-носієм „Зеніт-3SL” проклала шлях у космос із зони екватору в Тихому океані.

Почесний громадянин з 2011 р.

Бібліографія:

Конюхов Станислав Николаевич //Говорят выпускники университета. – Днепропетровск: Вид-во ДДУ, 1993. – С. 42-43.

Лазаренко, А. Старт у космічні далі /Лазаренко, А. Світло у вікнах: Життя видатних людей. – Ч.1. – К., 2000. –С. 69-78.

Призваны временем: От противостояния к международному сотрудничеству /Под общ. ред. Генерального конструктора, академика НАН Украины С.Н. Конюхова. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Про С.М. Конюхова – с. 54, 122, 143, 148, 205, 222, 227, 237, 253, 317, 324, 331, 332, 333, 377, 380, 382-387, 398, 404, 408, 409, 419, 420, 423, 443, 447, 454, 465, 468, 474, 476, 540, 546, 549, 556, 557, 561, 572, 573, 574, 576, 600, 601, 623, 624, 628, 656, 658, 660, 662, 664, 669, 670, 671.

Савчук, В.С. Конюхов Станіслав Миколайович //Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара 1919-2008: /Голова редкол. М.В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2008. –С. 226-228.

„Секретний” підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету /Редкол.- М.В. Поляков (керівн.). – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр.ун-ту, 2001. – 376 с.

Про С.М. Конюхова – с. 9, 13, 199, 262, 263, 265, 267-268, 270-271, 273-274, 277-279, 280-282, 283- 285, 286, 288-289.

***

Долгаева, А. Звездных дел мастер: Даже в трудные 90-е легендарный ракетчик, Герой Украины Станислав Конюхов сумел сохранить коллектив /А. Долгаева //Днепр вечерний. – 2011. – 5 апр. – С.1,2.

Долгаева, А. Ракетноситель /А. Долгаева //Днепр вечерний. – 2011. - 12 апр. – С. 9.

Каплан, Я. Душа стремится ввысь, раз есть ключи от неба /Я. Каплан //Днепр вечерний. – 2002. – 12 апр.

Кучма, Л. Президент Украины Леонид Кучма встретился с Генеральным конструктором КБ «Южное» Станиславом Конюховым /Л. Кучма //Вісті Придніпров'я. – 2004. – 12 лют. – С.1.

Людина діла //Урядовий кур'єр. – 2007. -12 квіт. – С.16.

Мельничук, І. Пам'ятна дошка Генеральному конструктору /І. Мельничук //Наше місто. – 2012. – 13 квіт. – С.6.

Михайлов, А. Ученый, конструктор, руководитель /А. Михайлов //Днепр вечерний. – 2004. – 10 апр.

Михайлов, Ю. И в космосе, и на Земле: 10 апреля 50 лет со дня создания ГКБ „Южное”: Интервью с генеральным директором С.Н. Конюховым /Ю. Михайлов //Технополис. – 2004. - № 3. – С. 38-41.

Невский, В. Жизнь стремительная как полет ракеты /В. Невский //Вісті Придніпров'я. – 2001. -28 серп. – С.6.

Пилипенко, В.В. И космос стал его судьбой /В.В. Пилипенко //Днепр вечерний. – 1997. – 12 апр.

Пименов, А. Станислав Конюхов: “Комбайн «Славутич» состоялся. Он так же надежен, как и наши ракеты” /А. Пименов //Днепр вечерний. – 2000. - 29 февр.

Прудченко, В. Мировой уровень днепропетровских ракетостроителей:[Пресс-конференция С.Конюхова в национальном центре аэрокосмического образования молодежи] /В. Прудченко //Вісті Придніпров'я. -2008. – 15 квіт. – С. 9.

Скорик, М. Космические дали видны из Днепропетровска: [Беседа с Генеральным конструктором КБ „Южное” С. Конюховым] /М. Скорик //Голос Украины. – 2007. – 12 апр. – С. 18.

Станіслав Миколайович Конюхов: [Некролог] //Наше місто. – 2011. – 5 квіт. – С. 2.

Третьяк, Л. Надо же так родиться: [Генеральный конструктор ГKB “Южное» С.Н.Конюхов родился в день космонавтики] /Л. Третьяк //Семь дней. – 2005. – 8 апр. – С. 4.

Умер на взлете //Горожанин. – 2011. – 13 апр. – С. 2.

Шруб, К. Рожденный дважды в День космонавтики /К. Шруб //Днепр вечерний. – 2012. – 3 апр. – С. 5.

НЕБОЖЕНКО ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ

(1941 р.н.)

Скульптор, відомий в галузі станкової і монументальної скульптури. Народний художник України, член Спілки художників України, лауреат премії імені Г.І. Петровського. Автор пам'ятників Олександрю Полю, молодому Шевченку, Валерію Чкалову і багатьох інших, які прикрашають Дніпропетровськ.

Почесний громадянин з 2011 р.

Бібліографія:

Небоженко Володимир Павлович //Художники Дніпропетровщини /Автор. колектив Л.В.Богданова, Л.В.Тверська, О.П. Годенко. - Дніпропетровськ: „Дніпрокнига”, 2004. – С.216-219.

Небоженко Владимир Петрович //Художники Днепропетровщины: Биобиблиограф. справочник. – Днепропетровск, 1991. – С. 128-129.

***

Небоженко, В. Я зростав серед мальовничих степових краєвидів Придніпров'я /В.Небоженко //Січеслав. – 2011. - № 1. – С. 214-219.

***

Гнатко, М. Талановитому землякові: [Меморіальна дошка] / М. Гнатко //Зоря. – 2008. - 16 груд. – С. 4.

Лишиться самим собою: [Про альбом „Володимир Небоженко”] //Зоря. – 2011. – 26 июля. – С. 4.

Ляпало, А. Когда бронза и камень оживают /А. Ляпало //Днепр вечерний. – 2006. – 6 мая. – С. 5.

Нечипоренко, Н. Вознесение молодого Шевченко /Н. Нечипоренко //Голос Украины. – 1999. – 26 янв.

Тараненко, О. Чи забронзовіє губернатор Синельников? /О. Тараненко //Зоря.Город. – 2007. -22 лют. – С.24.

Тараненко, О. Як Олександр Поль зайняв місце Карла Маркса /О. Тараненко //Зоря. – 2003. – 25 берез.

Тверская, Л. Народный служитель самой „суровой» музыки /Л. Тверская //Днепр вечерний. – 2001. – 5 мая.

Тверская, Л. Создать свой образ /Л. Тверская //Днепр вечерний. – 2003. – 18 июня.

2012

БЕРЕЗНЯК ЄВГЕН СТЕПАНОВИЧ

(1914 р.н.)

Герой України. Заслужений вчитель України, доктор педагогічних наук. Народився в м. Катеринославі. Працював у 1933-1939 рр. учителем, директором школи, завідувачим райвідділом народної освіти у Дніпропетровській області. Від серпня 1941 р. – секретар Петропавлівського підпільного райкому КП(б)У на Дніпропетровщині. Організовував і особисто проводив активну пропагандистську роботу на окупованій території. У жовтні 1943 р. – завідувачий сектором Дніпропетровського обкому КП(б)У.

Легендарний розвідник, прототип майора Вихора. Закінчив Московську розвідувальну школу Головного розвідувального управління Генштабу радянської армії. Був комісаром десантної розвідувальної групи особливого призначення „Голос” у розвідувальному відділі штабу 1-го Українського фронту.

Про подвиг Березняка Є.С. і очолюваних ним розвідників створено багатосерійний фільм „Майор Вихор” (за однойменним романом Ю.Семенова).

Почесний громадянин Кракова, Києва, Новомосковська.

Почесний громадянин Дніпропетровська з 2012 р.

Бібліографія:

Березняк, Е.С. Пароль „Dum spigo...”. Рассказ разведчика .[Авториз. пер. с укр. Лит. запись Б. Хандроса] /Е.С. Березняк. – К.: Политиздат Украины, 1978. – 231 с.

***

Немыкин, А.К. Герои Днепропетровщины: Очерки о Героях Советского Союза и полных кавалерах ордена Славы /А.К. Немыкин. – Днепропетровск: Січ, 2006. – С. 637-638.

Удод, О.А. Березняк Євген Степанович /О.А. Удод //Енциклопедія Сучасної України. – Т.2. Б – Біо. – К., 2003.- С. 507.

***

Бердяшевский, А. Учитель. Разведчик. Патриот /А. Бердяшевский //Наше місто. – 2012. – 7 сент. – С. 29.

Бурковский, А. Майору Вихрю – 95 лет /А. Бурковский //Рабочая газета. – 2009. – 25 февр.- С.1.

Ветров, И. Майор Вихрь известный и неизвестный /И. Ветров //Наше місто. – 1993. – 26 окт.; 28 дек.

Герасименко, Д. Майор Вихор: подвиг життя /Д. Герасименко //Зоря. – 2009. – 28 лют. – С. 3. – Вкладинка „Ветеран Придніпров’я”.

Гур'єв, В. В гостях у „Майора Вихора” /В. Гур'єв //Зоря. – 1985. – 13 серпня.

Климов, О. Майор Вихрь: „Моя Чечелевка меня забыла”. Читатели газеты предлагают присвоить легендарному разведчику звание почетного гражданина города /О. Климов //Наше місто. – 2008. – 22 февр. – С. 5.

Кокошко, Ю. Дом с секретом /Ю. Кокошко //Днепр вечерний. – 2012. – 22 февр. – С. 1.

Кокошко, Ю. Явка обязательна! /Ю. Кокошко //Днепр вечерний. – 2012. – 20 марта. – С.9.

Кривопалов, О. Нові покоління завжди рівнятимуться на Прапор Перемоги: [Наш земляк, легендарний розвідник Є.С. Березняк про маловідомі сторінки своєї біографії] /О.Кривопалов //Зоря. – 2006. – 6 трав.-С. 4, -(Вкладинка „Ветеран Придніпров'я”).

Легендарний розвідник – почесний громадянин міста Дніпропетровська //Вісник Дніпропетровської міської ради. – 2012. - № 8-9. – С. 10.

Рядом с майором Вихрем //Днепр вечерний. – 1991. – 8 мая.

***

Семенов, Ю. Майор Вихрь: Роман. – М.: Воениздат, 1967. – 317 с.

ВЕРЕТЕННИКОВ ВІКТОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

(1940 р.н.)

Український політик, підприємець, письменник, кінорежисер, продюсер студії „Злагода”.

З 1988 р. – Генеральний директор молочного комбінату „Придніпровський”, нині – президент акціонерної компанії „Комбінат Придніпровський”. президент Української корпорації „Дитяче харчування”. Народний депутат України 1-го і 4-го скликань Верховної Ради України. Дійсний член Міжнародної академії „Фундаментальні основи буття”.

Член Національних спілок письменників, кінематографістів, журналістів України, заслужений діяч мистецтв.

Автор книг „Красный лог”, «Песня оленьего урочища», «Нежданно-негаданно», «Волчий гон», «Беркуты», «Потерянный рай», «Дикий табун», «Скачки», кіносценаріїв «Ключевые позиции», «Потерянный рай», кіносценаріїв художніх фільмів „Потерянный рай” та «Дикий табун».

Лауреат літературної премії імені Валер'яна Підмогильного, а також премій імені О. Довженка та Л. Українки за кінематографічну діяльність.

Почесний громадянин з 2012 р.

Бібліографія:

Веретенников, В.О. Влада честі, гідності, совісті /В.О. Веретенников //Судьба: журналист. – Днепропетровск, 1999. – С.271-275.

Веретенников, В.А. Волчий гон: Роман /В.А. Веретенников. – К.: Укр. письменник, 1992. – 158 с.

Веретенников, В.О. Заграва: Роман /В.О. Веретенников. – К.: Академія, 2009. – 303 с.

Веретенников, В.О. Запороги: Роман /В.О. Веретенников. – К.: Академія, 2004. – 367 с.

Веретенников, В.А. Запороги: Драма на 2 дії /Веретенников. – К.: Академія, 2005. – 47 с.

Веретенников, В.О. Запороги. Дикий табун: Романи /В. Веретенников. – К.: Академія, 2005. – 567 с.

Веретенников, В.А. Красный лог: Повести и рассказы /В. Веретенников. – Днепропетровск: Промінь, 1982. – 190 с.

Веретенников, В.А. Куда мчится „Дикий табун”: Статьи и размышления человека-созидателя, руководителя, политика, журналиста, писателя /В.А. Веретенников. - Днепропетровск: Зоря, 1998. – 180 с.

Веретенников, В.А. Нежданно-негаданно: Повести и рассказы /В. Веретенников. – К.: Молодь, 1087. – 184 с.

Веретенников, В.А. Песнь оленьего урочища: Роман. Повести /В. Веретенников. – К.: Укр. письменник, 1993. – 383 с.

Веретенников, В.А. Потерянный рай: Роман /В.Веретенников. – К.: Укр. письменник, 1995. – 319 с.

Веретенников, В.А. Скачки: Роман /В. Веретенников. – К.: Академия, 2002. – 383 с.

***

Веретенников Віктор Олександрович //Прозаїки, поети, публіцисти...: Дніпропетровська обласна організація Національної Спілки письменників України: Науково-допоміжний біобібліографічний показчик /Упоряд. І. Голуб. – Дніпропетровськ: ДОУНБ, 2006. – С. 22-24.

Віктор Веретенников //Письменники України: Довідник /Упоряд. Д.Г.Давидюк, Л.Г.Кореневич, В.П. Павловська. – Дніпропетровськ, 1996. – С. 39.

Залата, Ф. „Підстерегаючи” героїв на крутих поворотах.../Ф. Залата //Слово про літературу та письменників Придніпров'я: Нариси та есеї. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 355.

Карапиш, Б. Штрихи до портретів //З любові і муки... /Ф.Білецький, М.Нечай, І.Шаповал та інш. - Дніпропетровськ: ВПОП „Дніпро”, 1994. – С. 270-271.

Пиленов, А.А. Не выпадаю из седла: Повесть о Викторе Веретенникове: писателе, журналисте, лидере /А. Пиленов. – К.: Академия, 2006. – 206 с.

Савченко, В.В. Шлях у три покоління. Літературне Придніпров'я: Есе. – Дніпропетровськ: Січ, 2003. – С. 45-46.

Шевченко Г.Г. Веретенников Віктор Олександрович /Г. Шевченко //Енциклопедія Сучасної України. – Т. 4. В – Вог. – К., 2005. – С. 260.

***

Абрамова, Т. „Вместе” с Веретенниковым : В Ялте завершился V Международный телекинофорум «Вместе», постоянным участником которого все пять лет является наш земляк – Виктор Веретенников /Т. Абрамова //Наше місто. – 2004. – 21 сент. – С. 3.

Акуленко, П. „Заграва” – предупреждение современному обществу: В новом романе Веретенникова волчи джунгли выигрывают перед человеческими: [О театрализованной

презентации нового романа В. Веретенникова в театре им. Т.Г.Шевченко] /П.Акуленко //Наше місто. – 2009. – 30 апр. – С. 16.

Акуленко, П. Виктор Веретенников: „Я горжусь, что сумел сохранить качество „Злагоды” еще с советских времен” /П. Акуленко //Наше місто. – 2010. – 19 нояб.

Акуленко, П. Золотой год Виктора Веретенникова /П. Акуленко //Наше місто. – 2010. – 24 дек. – С. 5.

Акуленко, П. Три золотые награды „Загравы» и Виктора Веретенникова /П. Акуленко //Наше місто. -2011. – 9 сент. – С. 25.

Акуленко, П. Честный летописец нашего времени /П. Акуленко //Наше місто.- 2012. – 7 сент. – С. 30.

Веретенников, В.А.,„Дикий табун” ворвался в наш мир: [Фильм по одноим. роману] /В. Веретенников //Днепр вечерний. – 2003. – 26 февр.

Віктор Веретенников: [Коротка біографія] //Січеслав. – 2004. - № 2. – С. 25.

Демушкин, В. Виктор Веретенников: „Защита национальных интересов – главный принцип моей работы” /В. Демушкин //Днепр вечерний. – 2004. – 15 мая. – С. 3.

Демушкин, В. Герои книг шагнули на сцену: [Театрализ. презентация нового романа В.Веретенникова „Запороги” в театре имени Т.Г. Шевченко] /В. Демушкин //Днепр вечерний. – 2004. – 22 дек. – С. 25.

Динец, П. Виктор Веретенников: из “красных директоров” - в „пионеры” внедрения рыночных отношений /П. Динец //Комсомольская правда в Украине. – 2010. – 20 авг. – С. 9.

Дрыга, А. Виктор Веретенников совершил революцию в украинском киноискусстве /А. Дрыга //Наше місто. -2011. – 4 марта. – С. 8.

Дрыга, А. Віктор Веретенников: „Дарувати радість людям – справжнє щастя на землі” /А. Дрыга //Наше місто. – 2011. – 30 сент. – С.9.

Мельничук, И. Будут ли снимать „Заграву” в Голливуде?: Киносценарий Виктора Веретенникова заинтересовал ведущих мировых продюсеров /И. Мельничук //Наше місто. – 2010. – 11 июня. – С. 25.

Мельничук, И. Президент «Злагоды» награжден орденом «Злагода»: Виктор Веретенников награжден орденом престижного международного кинофестиваля «Вместе» /И. Мельничук //Наше місто. – 2006. – 23 сент. – С. 12.

Романчук, Л. Виктор Веретенников совершил революцию в украинском кинематографе: В Днепропетровске прошла премьера фильма «Заграда» /Л. Романчук //Днепр вечерний. – 2011. – 11 марта. – С.3.

Романчук, Л. Виктор Веретенников – элегантная легенда украинского кино /Л. Романчук //Чтиво. – 2012. – 2 авг. – С. 5.

Романчук, Л. «Наше кино в упадке, и его надо поднимать»: Виктору Веретенникову предложили снять фильм в Голливуде /Л. Романчук //Днепр вечерний. – 2010. – 11 июня. – С. 25.

Степовичка, Л. Homo hominis lupus est, або Пригоди людей і вовків від Віктора Веретенникова: [Рецензія на роман „Заграда”] /Л. Степовичка //Січеслав. -2009.- № 1. – С. 193-196.

Трубачева, К. Виктор Веретенников: Взгляд с высоты прожитых лет /К.Трубачева //Наше місто. – 2010. – 20 авг. – С. 5.

Тулянцева, А. Чехов, дама с собачкой и роман „Запороги”: [О новом романе В.Веретенникова и его участии в международном телекинофоруме «Вместе» в Ялте] /А. Тулянцева //Днепр вечерний. – 2004. – 18 сент. – С.5.

Шруб, К. Виктор Веретенников: «Рост бюджета, зарплаты и пенсий – результат новых законов Верховной Рады»: [Интервью с народным депутатом Украины] /К. Шруб //Днепр вечерний. – 2004. – 18 сент. – С. 4.

Шруб, К. «Запороги» - мост между прошлым и настоящим: [На международном телекинофоруме в Ялте фильм нашего земляка по его одноименному роману завоевал Диплом 1 степени] /К. Шруб //Днепр вечерний. – 2006. – 29 сент. – С. 24.

Алфавітний покажчик

Баюл О.С.	-	с.11
Березняк Є.С.	-	с.37
Брежнєв Л.І.	-	с.7
Будник В.С.	-	с.29
Васильєв П.М.	-	с.32
Веретенников В.О.	-	с.38
Волівач І.В.	-	с.23
Гордієнко І.К.	-	с.12
Деркач М.І.	-	с.24
Дзяк Г.В.	-	с.24
Кацай В.І.	-	с.8
Кобзон И.Д.	-	с.13
Козловський А.І.	-	с.25
Команов В.Г.	-	с.31
Конюхов С.М.	-	с.34
Костромін Г.А.	-	с.14
Кучма Л.Д.	-	с.16
Лазаренко П.І.	-	с.18
Мазов В.Ф.	-	с.26
Макаров О.М.	-	с.4
Махота П.С.	-	с.6
Мельников Ж.О.	-	с.29
Мігдєєв О.В.	-	с.26
Моссаковський В.І.	-	с.21
М'ясников М.І.	-	с.14
Небоженко В.П.	-	с.36
Ошко В.І.	-	с.28
Попков В.І.	-	с.15
Постіл М.С.	-	с.16
Потьомкін О.М.	-	с.20
Рахманов С.С.	-	с.32
Сарана Н.О.	-	с.6
Ус С.І.	-	с. 33
Хоменко В.І.	-	с.9
Шавурин П.І.	-	с.20
Швець М.А.	-	с.22
Штанєв Я.І.	-	с.10
Щолоков М.О.	-	с.8
Яловий І.П.	-	с. 10

Укладач К.М. Литвиненко

Редактори: Л.В. Савран, Е.А. Шамичкова

Комп'ютерна обробка: А.В. Гладкий

Відповідальна за випуск Е.А. Шамичкова

Дніпропетровська Центральна міська бібліотека

- ❖ Понад 570 примірників видань;
- ❖ 900 назв газет і журналів;
- ❖ Безкоштовна комп'ютерна правова база “ЛІГА:ЗАКОН”;
- ❖ Автоматизовані бібліографічні бази даних з актуальних питань економіки, політики, права та законодавства України;
- ❖ Автоматизована бібліографічна база даних з краєзнавства : «Дніпропетровськ на сторінках преси»;
- ❖ Безкоштовний Інтернет-центр (попередній запис 740-38-76);
- ❖ Безкоштовний електронний читальний зал (744-49-03);
- ❖ Web-site в мережі Інтернет:

[http.: www.library.dp.ua;](http://www.library.dp.ua)

[http.: www.virtlibrary.dp.ua;](http://www.virtlibrary.dp.ua)

[http.: www.internet-centr.dp.ua;](http://www.internet-centr.dp.ua)

[http.: www.aucentredeuropa.ucoz.ua;](http://www.aucentredeuropa.ucoz.ua)

- ❖ Оперативне інформування за запитом на договірній основі;
- ❖ Літературні вечори в літературно-музичній вітальні.

Адреса: 49000 м. Дніпропетровськ,
вул. Леніна, 23.
телефон: 745-05-57,
телефон/факс: 740-37-11.

Інформаційно-бібліографічний відділ:
740-38-75

E-mail: jbv-lenina-23@yandex.ru
library@ukrtel.net